

Poradnik

Pokonaj upał: bezpieczeństwo podczas upałów

Dokument ma zastosowanie do Anglii

Dla kogo przeznaczone są te porady

Porady zawarte w tym przewodniku pomogą każdemu w przygotowaniu do bezpiecznego spędzenia okresu upałów.

Każdy może zachorować, jeżeli się nadmiernie przegrzeje. Jednak u niektórych osób ryzyko problemów zdrowotnych jest wyższe.

Skorzystanie z tego poradnika może pomóc w przygotowaniu się do upałów i podjęciu działań, które pomogą schłodzić si w domu.

Działania, które możesz podjąć, aby bezpiecznie spędzić upały

Chociaż wiele osób lubi cieplejsze letnie dni, upały mogą u niektórych osób niekorzystnie odbić się na zdrowiu w wyniku przegrzania (nieprzyjemnego gorąca), odwodnienia, wyczerpania cieplnego i udaru cieplnego.

- nie wychodź na słońce w najgorętszej porze dnia, między 11:00 a 15:00
- jeżeli planujesz aktywność fizyczną (na przykład ćwiczenia lub spacer z psem), rób to w porach dnia, gdy jest chłodniej, np. rano lub wieczorem
- utrzymuj chłód w domu, zamykając okna i zaciągając zasłony w pokojach wychodzących na słońce
- jeśli wyjdiesz na zewnątrz, zadбай o odpowiednią ochronę, jak np. odpowiedni kapelusz i okulary przeciwsłoneczne, poszukaj cienia i użyj kremu do opalania
- pić dużo płynów i ogranicz spożycie alkoholu
- sprawdź, co słychać u rodziny, przyjaciół i sąsiadów, którzy mogą być bardziej zagrożeni problemami ze zdrowiem, a jeśli należysz do

grupy zwiększonego ryzyka, poproś ich, aby zrobili to samo dla Ciebie

- dowiedz się, jakie są objawy wyczerpania cieplnego i udaru cieplnego i co należy zrobić, jeśli zauważysz je u siebie lub kogoś innego

Wpływ upałów na zdrowie

Zmiany klimatyczne już teraz przynoszą w Wielkiej Brytanii wyższe temperatury. Wszystkie najcieplejsze lata w historii Wielkiej Brytanii przypadły od 2002 r., a w lipcu 2022 r. temperatury po raz pierwszy w historii przekroczyły 40°C. Szacuje się, że w 2022 r. w Anglii z powodu upałów zmarły 2803 osoby mające ukończone 65 lat, przewiduje się, że do 2050 r. roczna liczba zgonów związanych z upałami może się potroić.

Gorąca pogoda może zwiększać ryzyko zawału serca, udaru mózgu, problemów z płucami i innych chorób. Osoby starsze, niemowlęta i małe dzieci są bardziej narażone na problemy ze zdrowiem w wyniku upałów, ponieważ ich zdolność do regulowania temperatury jest mniejsza. Gorzej znoszą także osoby cierpiące na choroby współistniejące.

Wielu problemom związanym z ekspozycją na upał można zapobiec, podejmując kilka prostych działań. Latem Brytyjski Departament Zdrowia i Opieki Społecznej (UKHSA) będzie współpracować z agencją Met Office, aby w razie prognozowanych upałów udzielać ostrzeżeń o wpływie na zdrowie ludzi, a także krokach, jakie można podjąć na rzecz ochrony siebie i innych.

Osoby bardziej narażone na problemy zdrowotne podczas upałów

Upały mogą być groźne dla wszystkich. Osoby u których ryzyko problemów zdrowotnych jest wyższe to m.in.

- seniorzy, w wieku 65 lat i starsi (prosimy zwrócić uwagę na zmianę w stosunku do poprzednich wytycznych, które mówiły o osobach od 75 roku życia)

- niemowlęta i małe dzieci do 5 roku życia
- osoby cierpiące na choroby współistniejące, zwłaszcza problemy z sercem lub oddychaniem, i cierpiące na demencję, cukrzycę, chorobę nerek, chorobę Parkinsona lub problemy z poruszaniem się
- osoby przyjmujące określone leki
- osoby z poważnymi problemami ze zdrowiem psychicznym
- osoby, które już przed upałami są chore i odwodnione (np. z powodu biegunki i wymiotów)
- osoby uzależnione od alkoholu lub narkotyków
- osoby aktywne fizycznie i spędzające dużo czasu na świeżym powietrzu, jak np. biegacze, rowerzyści i spacerowicze
- osoby zatrudnione na stanowiskach wymagających pracy fizycznej lub spędzania długiego czasu na świeżym powietrzu
- osoby doświadczające bezdomności, zarówno mieszkające „na ulicy”, jak i osoby, które nie są w stanie przystosować swojego miejsca zamieszkania, np. pomieszkujące u znajomych lub zakwaterowane w hostelach.
- osoby mieszkające samotnie i nie będące w stanie same się o siebie zatroszczyć

Należy kontynuować przyjmowanie wszystkich przepisanych leków, chyba że lekarz zaleci inaczej. W razie jakiegokolwiek obaw o zdrowie, zadzwoń na infolinię NHS 111. Niektóre leki należy przechowywać w temperaturze poniżej 25°C lub w lodówce, zgodnie z instrukcją przechowywania na opakowaniu.

Skontaktuj się ze znanymi sobie osobami, które Twoim zdaniem mogą być zagrożone i sprawdź, czy nie potrzebują pomocy.

Wyczerpanie cieplne i udar cieplny

Wyczerpanie cieplne występuje, gdy ciało się przegrzewa i nie jest w stanie się ochłodzić. Wyczerpanie cieplne zwykle nie wymaga natychmiastowej pomocy lekarskiej, jeśli schłodzisz się w ciągu 30 minut. W przypadku wyczerpania cieplnego, brak działań na rzecz schłodzenia cieplne może doprowadzić do udaru cieplnego.

Typowe objawy wyczerpania cieplnego obejmują:

- zmęczenie
- uczucie słabości
- omdlenie
- ból głowy
- skurcze mięśni
- nudności lub wymioty
- obfite pocenie się
- intensywne pragnienie

Do udaru cieplnego dochodzi, gdy organizm nie jest już w stanie się ochłodzić, a temperatura ciała niebezpiecznie wzrasta.

Typowe objawy udaru cieplnego obejmują:

- dezorientację
- brak koordynacji
- szybkie bicie serca
- szybki oddech lub duszność
- skóra jest gorąca i się nie poci
- napady padaczkowe

Udar cieplny to nagły przypadek medyczny. Jeśli uważasz, że ktoś ma udar cieplny, zadzwoń pod numer 999 i spróbuj schłodzić chorego.

Więcej informacji n.t. [objawów wyczerpania cieplnego i udaru cieplnego](#) można znaleźć na witrynie NHS.UK.

Jak się ochłodzić

Jak się ochłodzić, jeśli Ty lub ktoś inny ma objawy wyczerpania cieplnego:

- przenieś tę osobę do chłodniejszego miejsca, na przykład pomieszczenia z klimatyzacją lub miejsca w cieniu
- zdejmij całą niepotrzebną odzież, taką jak kurtka lub skarpetki
- pij/podaj chłodną wodę, napój sportowy lub nawadniający lub jedz zimne i bogate w wodę jedzenie, np. lizaki lodowe

- nanieś zimną wodę za pomocą sprayu lub gąbki na odsłoniętą skórę. Pomocne mogą być także umieszczenie pod pachami lub na szyi czegoś zimnego zawiniętego w szmatkę

Uczucie schłodzenia i poprawy powinno nastąpić w ciągu 30 minut.

Jeżeli objawy Cię niepokoją lub się nasilają, zasięgnij porady lekarskiej, kontaktując się z infolinią NHS 111. W nagłym przypadku lub jeśli podejrzewasz, że ktoś ma udar cieplny, zadzwoń pod numer 999.

Przygotuj się na upały

Aby przygotować się na upały, ważne jest, aby stosować się do rad zawartych w tym przewodniku. Jest to szczególnie ważne w przypadku osób z większym ryzykiem poważnych problemów ze zdrowiem. W przygotowaniu się może pomóc:

- słuchanie wiadomości i sprawdzanie lokalnej [prognozy pogody](#) aby wiedzieć, kiedy nadejdą upały
- zwrócenie się o poradę, co zrobić, jeśli prawdopodobne są zakłócenia w dostawach energii elektrycznej, wody lub transporcie
- sprawdzanie [prognozy zanieczyszczenia powietrza](#) i porad, ponieważ podczas upałów zanieczyszczenie powietrza może się nasilić i powodować problemy u osób cierpiących na astmę i inne problemy z oddychaniem
- gdy przewidywane są upały, zaplanuj zajęcia tak, aby unikać przebywania na zewnątrz w najgorętszej części dnia, między 11:00 a 15:00

Utrzymaj dobrą formę podczas upałów

Jest kilka rzeczy, które możesz zrobić, aby zapobiec przegrzaniu, gdy jest gorąco. Jeśli będzie Ci za ciepło, ważne jest, aby dać organizmowi odpocząć od upału i podjąć działania, które pomogą Ci się ochłodzić.

Przeciwdziałaj odwodnieniu

Regularnie na przestrzeni dnia pij płyny, szczególnie jeśli jesteś aktywny(-a) fizycznie. Należy pić tak dużo, by mocz miał kolor słomkowy (jasny żółty).

Dobrym wyborem jest woda, rozcieńczony sok owocowy lub mleko o obniżonej zawartości tłuszczu. Soki owocowe, koktajle i napoje bezalkoholowe mogą zawierać dużo cukru, który odwadnia organizm. Ogranicz ilość wypijanych soków owocowych lub koktajli i zamień słodkie napoje bezalkoholowe na dietetyczne, bezcukrowe lub bez dodatku cukru.

Jeśli wychodzisz z domu, zabierz wodę w butelce wielokrotnego użytku. Jadąc gdzieś komunikacją miejską lub samochodem zabieraj dodatkową wodę.

Alkohol działa na organizm odwadniająco, warto wybierać opcje bezalkoholowe lub pić na zmianę napoje alkoholowe i wodę.

Jeśli podczas fali upałów pościsz, ważne jest, aby przed rozpoczęciem postu wypić wystarczającą ilość płynów, aby odpowiednio się nawodnić, a także by postępować zgodnie ze wskazówkami dotyczącymi unikania przegrzania i odwodnienia. Osoby cierpiące na choroby współistniejące powinny przed rozpoczęciem postu zasięgnąć porady lekarza.

Więcej informacji można znaleźć na portalu NHS.UK na stronie [oznaki i objawy odwodnienia](#).

Chroń się przed słońcem

W Wielkiej Brytanii słońce często jest na tyle mocne, że powoduje oparzenia słoneczne, na uszkodzenia skóry spowodowane przez słońce szczególnie narażone są dzieci.

Aby chronić się przed słońcem:

- przebywaj w cieniu, między 11:00 a 15:00, kiedy słońce jest najbardziej intensywne
- noś lekkie, luźne ubrania w jasnych kolorach, takie jak koszula z długim rękawem, spodnie lub długie spódnice z tkanin o gęstym splocie

- noś kapelusz z szerokim rondem, aby chronić twarz, oczy, głowę, uszy i szyję
- noś okulary przeciwsłoneczne z dużymi oprawami, aby lepiej chronić się przed słońcem
- często i obficie nakładaj krem przeciwsłoneczny, szczególnie po czynnościach, które go usuwają, takich jak pływanie lub wycieranie ręcznikiem. NHS zaleca kremy z filtrem o wysokim współczynniku ochrony przeciwsłonecznej (SPF) – co najmniej 30 i 4 lub 5-gwiazdkową ochroną przed promieniowaniem ultrafioletowym A (UVA).

Więcej informacji na temat [filtrów przeciwsłonecznych i ochrony przed słońcem](#), włącznie ze stosowaniem filtrów można znaleźć na portalu NHS.UK.

Ogranicz intensywną aktywność fizyczną

Jeśli możesz, ogranicz intensywny wysiłek fizyczny w najgorętszej części dnia, między 11:00 a 15:00. Jeżeli chcesz podjąć aktywność fizyczną, jak ćwiczenia lub prace w ogrodzie, zaplanuj je na rano lub wieczór, gdy jest chłodniej.

W upalne dni dzieci nie powinny brać udziału w forsownych zajęciach fizycznych.

Unikaj gorących, zamkniętych pomieszczeń

Małe, zamknięte przestrzenie, takie jak stojące samochody, mogą bardzo szybko nagrzać się do niebezpiecznych temperatur. Upewnij się, że niemowlęta, dzieci, osoby starsze i zwierzęta nie zostają same w stojących samochodach lub innych zamkniętych przestrzeniach.

Upewnij się, że dzieci w wózkach dziecięcych są zacienione, np. parasolem. Upewnij się, że zapewniony jest odpowiedni przepływ powietrza, usuń nadmiar odzieży i regularnie sprawdzaj, czy dziecko nie jest przegrzane. Więcej informacji można znaleźć na witrynie NHS.UK na stronie [niech Twoje dziecko będzie bezpieczne na słońcu](#).

Zapobieganie przegrzewaniu mieszkania

Podczas upałów domy mogą się przegrzewać osiągając niekomfortowo wysokie temperatury, szczególnie w porze snu. Wykonaj następujące kroki, aby schłodzić swój dom:

- zaciągnij rolety i zasłony w oknach, które w ciągu dnia są wystawione na bezpośrednie działanie promieni słonecznych
- zamknij zewnętrzne okiennice lub rolety, jeśli je posiadasz
- przenieś się do chłodniejszej części domu, zwłaszcza na czas spania
- Otwórz okna (jeśli jest to bezpieczne), gdy na zewnątrz jest chłodniej, na przykład w nocy, i staraj się zapewnić przepływ powietrza przez dom
- Używaj wentylatorów elektrycznych, jeśli temperatura powietrza jest niższa niż 35°C, ale nie kieruj wentylatora bezpośrednio na ciało, ponieważ może to prowadzić do odwodnienia
- upewnij się, że ogrzewanie jest wyłączone
- wyłączaj nieużywane oświetlenie elektryczne
- wyjdź na zewnątrz, jeśli jest tam chłodniej, w cieniu

Budynki użyteczności publicznej, takie jak miejsca kultu, lokalne biblioteki czy supermarkety, mogą być chłodniejsze niż Twój dom. Jeśli masz je w pobliżu, rozważ ochłodzenie się w takim miejscu.

Pływaj bezpiecznie

Baseny, rzeki, jeziora i morze mogą być świetnym sposobem na ochłodę podczas upałów, jednak miesiące letnie zawsze przynoszą wzrost przypadków utonięć.

Poniższe porady mogą poprawić bezpieczeństwo podczas pływania:

- zawsze zwracaj uwagę na ostrzeżenia i wskazówki
- wchodź do wody tylko w miejscach objętych ochroną ratownika
- nigdy nie wchodź do wody po picciu alkoholu
- używaj boi asekuracyjnej lub kamizelki ratunkowej, podczas zajęć w pobliżu wody, takich jak pływanie łódką lub łowienie ryb
- Należy pamiętać, że woda w otwartych zbiornikach może być znacznie zimniejsza, niż się wydaje [szok termiczny](#)

- wyjdź z wody zaraz, gdy poczujesz zimno
- pływaj wzdłuż brzegu, a nie w głąb zbiornika
- zawsze idź pływać z kimś innym, żebyście mogli pomagać sobie nawzajem
- sprawdź [Swimfo](#) szczegółowe informacje na temat jakości wody na kąpielisku według nazwy lub lokalizacji

Więcej informacji można znaleźć na witrynie [bezpieczne letnie pływanie stowarzyszenia](#) (Royal Life Saving Society - RLSS).

Praktyczne informacje i wsparcie

Należy pamiętać, aby dbać zarówno o umysł, jak i o ciało, a jeśli jest to potrzebne sięgać po stosowne wsparcie. Dostępne są pomocne źródła wsparcia i informacji. [Każdy Umysł Jest Ważny](#) (Every Mind Matters) oferuje wiele przydatnych informacji.

Twoje [władze lokalne](#) mogą udzielić porady, jeśli martwisz się o przyjaciela, sąsiada lub członka rodziny, który potrzebuje dodatkowego wsparcia.